

საგანმანათლებლო ტურიზმი და მისი გამოწვევები პანდემიის პირობებში

ანა გვარამაძე

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი, დოქტორანტი
ann.gvaramadze@gmail.com

რეზიუმე. საგანმანათლებლო ტურიზმი, ასევე ცნობილი როგორც ედუ-ტურიზმი, არის ერთ-ერთი ტენდენცია, რომელიც ბოლო წლებში გამოირჩევა განსაკუთრებული ზრდით. სტატიის მიზანია გამოკვეთოს საგანმანათლებლო ტურიზმის მნიშვნელობა და კოვიდ 19-ის გავლენა საგანმანათლებლო ტურისტებზე. ეს არის თეორიული კვლევა, რომელიც ემყარება შესაბამისი ლიტერატურის მიმოხილვას, მეორადი წყაროების გამოყენებას, ლოგიკურ კონსტრუქციასა და სამეცნიერო ინდუქციას. დღესდღეობით ტურისტები უფრო მეტ მნიშვნელობას ანიჭებენ სხვადასხვა ტურისტული მიმართულებების შეცნობის ახალ გზებს, ამიტომ სწავლის შესაძლებლობები მნიშვნელოვნად იზრდება. საგანმანათლებლო ტურიზმს აქვს თავისი საზღვრები ტურიზმის სხვა სახეობებთან და საგანმანათლებლო საქმიანობებთან მიმართებაში. ის დღეს ტურიზმის ერთ-ერთი ცნობილი ქვეტიპია. მისი პოპულარობა და აუცილებლობა ტურისტულ ბაზარზე დღითიდღე იზრდება. საგანმანათლებლო ტურიზმი განიხილება, როგორც აუცილებელი საბაზრო სეგმენტი ტურიზმის ინდუსტრიაში და გასაკვირი არ არის, რომ მრავალი ქვეყანა იყენებს მას, როგორც შემოსავლის ერთ-ერთ წყაროს. კვლევის შედეგად გამოირკვა, რომ მიუხედავად საგანმანათლებლო ტურიზმისა და ტურისტების განმარტებების განსხვავებისა მაინც არსებობს ბაზრის სეგმენტის კონცეპტუალიზაციის გზა და საქმიანობის ფართო სპექტრით განხილვა, როგორიცაა: სასკოლო გასვლები, სასწავლო ტურები, გაცვლითი პროგრამები, დიპლომის შემდგომი საფეხურები, ასპირანტურა, მოკლე კურსები, ენის კურსები და სხვა კლასიკურ განათლებასთან დაკავშირებული საქმიანობები. ასევე გამოირკვა, რომ მიუხედავად პანდემიისა სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოდან წასული საგანმანათლებლო ტურისტების რაოდენობა მეტია ვიდრე წინა წლებში.

საკვანძო სიტყვები: საგანმანათლებლო ტურიზმი, საგანმანათლებლო ტურისტი, კოვიდ 19

შესავალი

საუკუნეების განმავლობაში ადამიანებს დიდი ინტერესი ჰქონდათ სხვადასხვა მხარეების მონახულების მიმართ. ისინი მოგზაურობდნენ მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობდა სწრაფი თვითმფრინავები, მდიდრული გემები, ჩქაროსნული მატარებლები. ტურიზმმა, როგორც პროდუქტმა, XVII საუკუნიდან დაიწყო ჩამოყალიბება, ძირითადად დასავლეთ ევროპიდან და მისი ფესვები გვხვდება ინდუსტრიულ და პოსტინდუსტრიულ დასავლეთში. როდესაც დიდგვაროვანი ადამიანი მოგზაურობდა საზღვარგარეთ და ეცნობოდა და ეზიარებოდა სხვა ქვეყნების კულტურას, ეს უკვე მოიცავდა განათლების მიღების ელემენტებს. XVI საუკუნის მიწურულიდან დაწყებული, ახალგაზრდა არისტოკრატებისთვის მოდური გახდა პარიზის, ვენეციის, ფლორენციისა და უპირველეს

ყოვლისა რომის მონახულება, როგორც მათი კლასიკური განათლების მიღების კულმინაცია. ასე გაჩნდა გრანდ ტურის იდეაც, რომელიც ინგლისელებს, გერმანელებს, სკანდინავიელებს და ასევე ამერიკელებს აცნობდა საფრანგეთისა და იტალიის ხელოვნებასა და კულტურას შემდეგი 300 წლის განმავლობაში. ამ დროისათვის მოგზაურობა მხოლოდ პრივილეგირებული კლასისთვის იყო ხელმისაწვდომი. გრანდ ტური განიხილებოდა, როგორც კულტურული და საგანმანათლებლო ტურიზმის დასაწყისი, რომელიც თავდაპირველად მეცნიერებმა და არისტოკრატმა ბრიტანელმა ახალგაზრდებმა განახორციელეს, მეჩვიდმეტე, მეთვრამეტე და მეცხრამეტე საუკუნეების განმავლობაში. გრანდ ტურის მიზანი იყო მონაწილეების სწავლება და მათი ცივილიზაციასთან მჭიდრო კავშირი, მთელი რიგი სასწავლო ტურების მეშვეობით, რომლებიც გრძელდებოდა ევროპის მიმართულებით რამდენიმე წლის განმავლობაში. მონაწილეებს ასწავლიდნენ უცხო ენებს, ფარიკაობას, ცხენოსნობას, ცეკვას და საგარეო საქმეებს. ისტორიის ამ ეტაპზე გრანდ ტურის განხორციელების მიზანი არ იყო ეკონომიკური.

XIX საუკუნის დასაწყისისთვის ევროპაში მოგზაურობა ჯანმრთელობის, დასვენებისა და კულტურის მიმართულებით საშუალო ფენებისთვის იქცა ჩვეულებრივ მოვლენად, ამიტომ, ზოგიერთ საზოგადოებაში, განათლების მიღება საზღვარგარეთ, ოჯახისგან მოშორებით, გახდა პოპულარული ტენდენცია.

XXI საუკუნის დასაწყისისთვის საერთაშორისო ტურიზმი გახდა ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ეკონომიკური საქმიანობა და მისი გავლენაც სულ უფრო აშკარად გამოიკვეთა მთელს მსოფლიოში. ამიტომ ტურიზმის ისტორიას დიდი ინტერესი და მნიშვნელობა აქვს. ტურიზმი კიდევ უფრო მასშტაბური ბიზნესი გახდა XX საუკუნის მეორე ნახევარში, რადგან ავიაბილეთები უფრო მეტი ადამიანისთვის იყო უკვე ხელმისაწვდომი.

მრავალი გზა არსებობს, თუ როგორ გაიზარდა და განვითარდა ტურიზმის ინდუსტრია წლების განმავლობაში. დღესდღეობით ტურიზმის ინდუსტრიის ზრდამ დიდი წვლილი შეიტანა ქვეყნების ეკონომიკურ და სოციალურ განვითარებაში. გლობალურ ეკონომიკაში ამ სექტორის მეტ ჩართულობას მეტი დამატებითი ღირებულება მოაქვს. განათლება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს არა მხოლოდ ტურიზმის ზრდაში ადამიანური რესურსების საჭირო პოტენციალის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, არამედ ის ასევე ქმნის ახალ გზას ახალი ღირებულებების შექმნის თვალსაზრისით. ამის ნათელი მაგალითია საგანმანათლებლო ტურიზმი, რომელიც განისაზღვრება როგორც „მიზანმიმართული სწავლა და მოგზაურობა“. (Ritchie, 2003).

საგანმანათლებლო ტურიზმი, როგორც ძველი და ახალი ტენდენცია

ზოგადად, როდესაც ტურიზმზე ვფიქრობთ, პირველი ასოციაცია რაც გვიჩნდება არის დასვენება, ღირსშესანიშნაობების დათვალიერება, რეკრეაცია. მაგრამ თუ კარგად დავაკვირდებით და შევისწავლით ტურიზმის სფეროებს, დავინახავთ, რომ ტურიზმის მრავალი სახეობა არსებობს. ლოგიკურად, მოტივაციაც და მიზნებიც განსხვავებულია

თითოეული მოგზაურობისას. მაგალითად, გართობა, თავგადასავლები, ბიზნესი და ა.შ. ამ სიაში იშვიათად ვხვდებით საგანმანათლებლო ტურიზმს, ანუ „ედუ-ტურიზმს“, რომელიც განსაკუთრებული პოპულარობით ბოლო წლებში სარგებლობს, როგორც გლობალური ტურიზმის ახალი ტენდენცია. ამასთან, თუ შუა საუკუნეების მსოფლიო ისტორიას გადავხედავთ, ტურიზმში უკვე არსებობდა ორი მიმართულება - „სამედიცინო და საგანმანათლებლო“. ევროპაში, თავდაპირველად ყველაფერი დაიწყო ბავშვების გაგზავნით სხვა ქვეყანაში სასწავლებლად. მაგალითად: პარიზი, ვენა, ფლორენცია. ბავშვებს თან ახლდათ მენტორი, როგორც გიდი უცხო ქვეყანაში. დღეს, ზოგიერთი მკვლევარისა და ტურისტული ასოციაციის აზრით, მოკლევადიანი ან სემესტრული განათლება სცილდება ტურიზმის ჩარჩოებს და წარმოადგენს ტურიზმთან დაკავშირებულ მომსახურების სფეროს. ამასთან, უდავოა ერთი ფაქტი, რომ სტუდენტების საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სწავლის ორგანიზება საკმაოდ მნიშვნელოვანი სერვისია. ლიტერატურაში საგანმანათლებლო ტურიზმი ნაკლებად არის გამოკვლეული. საჭიროა მეტი ძიება საგანმანათლებლო ტურიზმის ბაზრის გასაგებად. საგანმანათლებლო ტურიზმს აქვს ჰიბრიდიზაციის პოტენციალი ტურიზმის და არატურიზმის სექტორებთან. ამის მიუხედავად, ემპირიული კვლევები ძალიან მცირეა საგანმანათლებლო ტურიზმის მიმართულებით. ამას ხელი უნდა შეუწყონ მეცნიერებმა, მკვლევარებმა და მეტი დაინტერესება გამოხატონ აღნიშნული სფეროს მიმართ.

ეჭვგარეშეა, რომ ტურიზმის ინდუსტრიაში საგანმანათლებლო ტურიზმი აღიარებულია, როგორც აუცილებელი საბაზრო სეგმენტი და ნამდვილად არ არის ახალი კონცეფცია. მიუხედავად იმისა, რომ საგანმანათლებლო ტურიზმის განმარტება განსხვავებულია, საბაზრო სეგმენტის კონცეპტუალიზაციის საუკეთესო გზა არის საქმიანობის ფართო სპექტრით შეხედვა. ეს მოიცავს კლასიკურ განათლებასთან დაკავშირებულ აქტივობებს, როგორიცაა სასკოლო ექსკურსია და სასწავლო ტურები, გაცვლითი პროგრამები, სამაგისტრო და ასპირანტურის სასწავლო პროგრამები, მოკლე კურსები და ენის კურსები, სადაც ტურიზმი და ინგლისური ძლიერ კომბინაციას ქმნის.

შიდა და საერთაშორისო სტუდენტებს შორის არსებობს განსხვავებები, მაგრამ ყველა სახის საგანმანათლებლო ტურისტი იყენებს ადგილობრივ, ეროვნულ თუ საერთაშორისო საშუალებებს. მათ შორის: ოჯახის ვიზიტებს, ატრაქციების მონახულებას, ექსკურსიებს. ყველა ეს აქტივობა დაკავშირებულია საგანმანათლებლო ტურიზმის ქვესექტორთან. ფოლკი, ბალანტინი, პაკერი და ბენკენდორფი (Falk, Ballantyne, Packer, and Benckendorff 2012) კამათობენ, რომ მოგზაურობასა და სწავლას შორის კავშირები მკვლევარებმა შედარებით უგულვებელყვეს მოგზაურობის, როგორც საგანმანათლებლო საქმიანობის დიდი ხნის ისტორიის მიუხედავად.

საგანმანათლებლო ტურისტების რამდენიმე განმარტებას გვთავაზობენ მკვლევარები. მაგალითად: როგორც რიჩი ბ. (Brent W. Ritchie, 2003) განმარტავს, საგანმანათლებლო ტურისტი არის ადამიანი, რომელიც ღამით შორს არის მშობლიურ ქალაქიდან ან ქვეყანიდან, სადაც განათლება და სწავლება ან მათი მოგზაურობის ძირითადი მიზეზია, ან მეორეხარისხოვანი მიზეზებია. ჰუანგ რ. (Huang R, 2008) აღნიშნავს, რომ თეორიების

უმეტესობა არ ცნობს საერთაშორისო სტუდენტებს, როგორც ტურისტებს მაშინაც კი, თუ მათი სწავლის პერიოდი წელიწადზე ნაკლებ ხანს გრძელდება, რადგან ისინი დროს არატურისტულ გარემოში ატარებენ. მკვლევარი ამტკიცებს, რომ საგანმანათლებლო ტურისტები მხოლოდ სტუდენტებად არ უნდა განვსაზღვროთ. გიბსონი ჰ. (Gibson H. 1998) აღნიშნავს, რომ საგანმანათლებლო სტუდენტებად ითვლებიან მოგზაურები, რომლებიც მონაწილეობდნენ სასწავლო ტურებში, რომლებიც ესწრებოდნენ სემინარებს შვედულებში ყოფნისას ახალი უნარების მისაღებად. პიტმენი (Pitman, 2011) განსაზღვრავს, რომ ტურისტული გამოცდილების ფორმა, რომელიც აშკარად მიზნად ისახავს სტრუქტურული სწავლების უზრუნველყოფას, არის საგანმანათლებლო ტურისტული პროდუქტი.

საერთო ჯამში, ვფიქრობ, არ აქვს მნიშვნელობა რამდენ დროს ხარჯავს ტურისტი საზღვარგარეთ განათლების მისაღებად ან რომელ საგანმანათლებლო საქმიანობას ეწევა. მიუხედავად ამისა, საზღვარგარეთ ცხოვრებისას და სწავლის დროს, სტუდენტები იყენებენ ტრანსპორტს, სტუმრობენ კულტურულ ღირსშესანიშნაობებს, მიირთმევენ რესტორნებში სადილს, აგემოვნებენ ადგილობრივ კერძებს და წვლილი შეაქვთ ადგილობრივი ეკონომიკის განვითარებაში. საგანმანათლებლო ტურიზმი ხორციელდება უნივერსიტეტების, კოლეჯების, მუზეუმების საშუალებით და საგანმანათლებლო ტურიზმის გამოცდილება დამოკიდებულია სწავლის მიმწოდებლებისა და თავად ინდუსტრიის პარტნიორობაზე, როგორიცაა: ტრანსპორტი, ქალაქის ობიექტები, განსახლება და ა.შ. ამ მიმართულებებმა შესაბამისად უნდა იმუშაონ ორმხრივად სასარგებლო პროდუქტების შესაქმნელად და საგანმანათლებლო ტურისტების საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად. კვლევის ნაკლებობაა მოთხოვნილებასა და მიწოდებას, და საგანმანათლებლო ტურიზმის გავლენას შორის და ამიტომ საჭიროა კვლევითი საქმიანობის ზრდა.

საგანმანათლებლო ტურიზმი პანდემიის დროს

კოვიდ 19-მა შექმნა გამოწვევები მთელ მსოფლიოში. მან გავლენა მოახდინა ადამიანებზე, ეროვნების, განათლების დონის, შემოსავლისა და სქესის მიუხედავად. განათლება არ არის გამონაკლისი. უნივერსიტეტები, კოლეჯები, სკოლები ტრადიციული კლასებიდან ონლაინ კლასებში გადავიდნენ. პედაგოგებს ასევე მოუწიათ ადაპტირება ახალ პედაგოგიურ კონცეფციებსა და სწავლების მიწოდების რეჟიმებთან, რისთვისაც ისინი შესაძლოა არ იყვნენ მომზადებული. ბოლოდროინდელმა მოძრაობებმა ასევე შეცვალა საზღვარგარეთ საგანმანათლებლო ტურისტების წასვლის გზები. მიუხედავად იმისა, რომ საგანმანათლებლო დაწესებულებებმა შეცვალეს პირისპირ ლექციები ინტერნეტში, ამ დახურვამ უარყოფითი გავლენა იქონია სწავლასა და გამოცდებზე, ასევე საერთაშორისო სტუდენტების უსაფრთხოებასა და იურიდიულ სტატუსზე მათ ადგილსამყოფელ ქვეყანაში. ჯერჯერობით გაუგებარია, რა გავლენას ახდენს კრიზისი გრძელვადიან პერსპექტივაში. ლოგიკურია, პანდემია აისახება როგორც ფულის დახარჯვაზე განათლების მისაღებად, ასევე იმ სახსრებზე, რომლებსაც მთავრობა შესთავაზებს, რადგან ამჟამად ფინანსების უმეტესობა ჯანდაცვის სექტორსა და ეკონომიკაში ნაწილდება. საერთოდ, მთავრობის

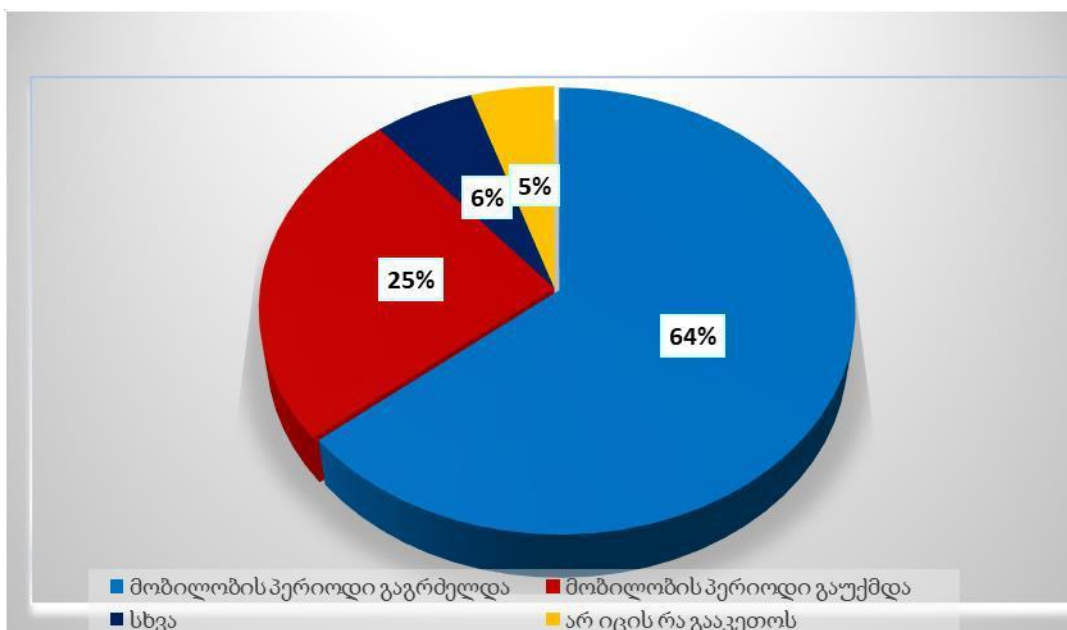
დაფინანსება განათლებაზე ხშირად იცვლება გარე ფაქტორებზე დაყრდნობით და შესაბამისად, მთავრობები ქმნიან ინვესტიციების პრიორიტეტულ მიმართულებას. პანდემიის გამო, ეკონომიკური ზრდის ამჟამინდელმა შენელებამ შეიძლება გავლენა იქონიოს განათლების დაფინანსების ხელმისაწვდომობაზე. უფრო მეტიც, ადამიანების უმეტესობისთვის მომავალი გაურკვეველი და საგანმანათლებლო ტურისტები, ზოგიერთ შემთხვევაში, თვითონ ამბობენ უარს საზღვარგარეთ სასწავლებლად წასვლაზე.

პანდემიის დაწყების შემდეგ ზოგიერთი გაცვლითი პროგრამა შეჩერდა მონაწილეების სამშობლოში დაბრუნების მიზნით. ზოგიერთი პროგრამა საერთოდ გაუქმდა საზღვრის დახურვის ან ადმინისტრაციული გადაწყვეტილების გამო და ბევრ სტუდენტს მოუწია ჰუმანიტარული ფრენის დალოდება, რომ ისინი დაბრუნებულიყვნენ საკუთარ სამშობლოში. არც ერთ-ერთი ცნობილი გაცვლითი პროგრამა - „ERASMUS+“ აღმოჩნდა გამონაკლისი. „ERASMUS+“-ის სტუდენტური ქსელის მიერ წარდგენილი ანგარიშის თანახმად, (ESN) სტუდენტთა გაცვლის 25% გაუქმდა კოვიდ 19-ის გამო. ასევე, სტუდენტების 37.5%-ს შეექმნა ერთი სერიოზული პრობლემა მაინც სამშობლოში დაბრუნებისას ან ჰქონდათ პრობლემები ჯანმრთელობის დაცვის აუცილებელ სერვისებზე, სანიტარიულ პროდუქტებზე, საკვებსა თუ ტრანსპორტირებაზე.

როგორც დიაგრამა 1-ზეა ნაჩვენები, სტუდენტების დაახლოებით 64% აცხადებს, რომ მათი მობილობა გრძელდება. გამოკითხულთა 25%-მა გააუქმა მობილობა თვითონ, ან თავად გამგზავნმა უნივერსიტეტმა, ან მასპინძელმა უნივერსიტეტის ან სხვა მიზეზთა გამო. გამოკითხულთა 5% არ იყო დარწმუნებული, თუ რა მოხდებოდა, ხოლო დანარჩენმა 6%-მა აღნიშნა სხვა გავლენა მობილობის გამოცდილებაზე.

დიაგრამა 1.

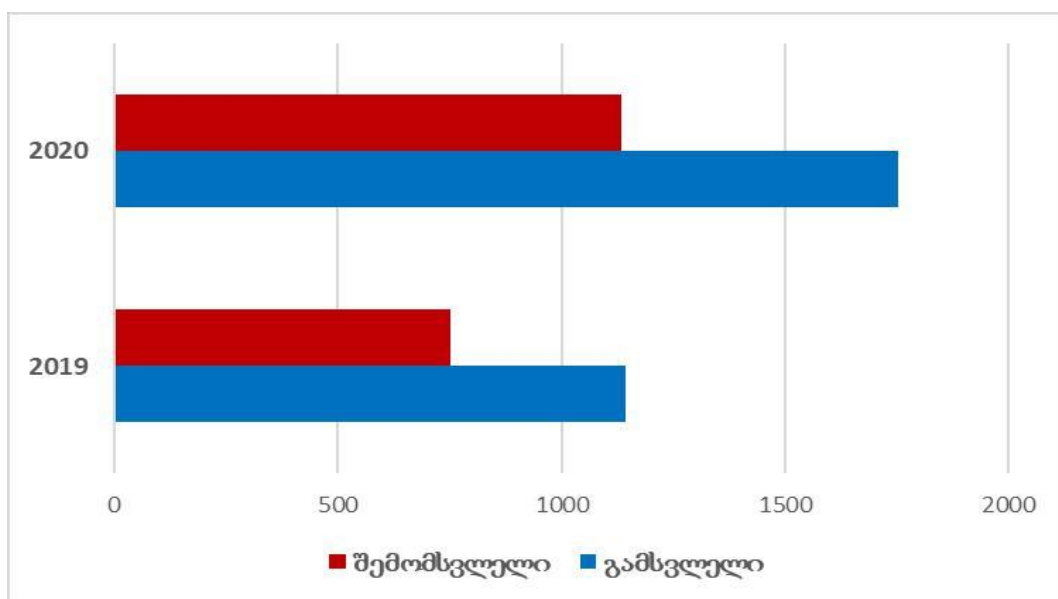
კოვიდ 19-ის გავლენა „ERASMUS+“-ის სტუდენტების მობილობის გამოცდილებაზე

ამ ეტაპზე, „ERASMUS+“ პროგრამის ფარგლებში, 37 საქართველოს უმაღლესი სასწავლებელი თანამშრომლობს ევროპის 33 ქვეყნის უნივერსიტეტებთან. საქართველო ამ პროგრამის ერთ-ერთი ყველაზე წარმატებული ქვეყანაა და პროგრამაში მონაწილე 141 ქვეყანას შორის მეექვსე ადგილზეა. ბოლო წლებში საქართველო მუდმივად ინარჩუნებს პოზიციას ყველაზე წარმატებულ ქვეყნების ათეულში. პანდემიის მიუხედავად, „ERASMUS+“-ის 2020 წლის დეკემბრის სტატისტიკის თანახმად, საქართველოში გასული და შემოსული სტუდენტების რიცხვი წინა წელთან შედარებით გაიზარდა. (დიაგრამა 2).

დიაგრამა 2.

საგანმანათლებლო ტურისტები საქართველოში 2019-2020

ზემოთ წარმოდგენილი დიაგრამების მიზანი იყო ევროპაში უმაღლესი განათლების სტუდენტების გამოცდილების შედარება კოვიდ 19-ის გავლენის შესახებ და საქართველოს მაგალითის ჩვენება, სადაც სტატისტიკა განსხვავებულია და პანდემიის გავლენა ჯერჯერობით არ ჩანს. საგანმანათლებლო პროგრამებში დაჩქარებულმა ცვლილებებმა ზოგი სკოლა აიძულა შეეჩერებინა საქმიანობა, სხვებმა გადაინაცვლეს ონლაინ გარემოში. „ERASMUS+“ მხოლოდ ერთი მაგალითია, რომელზე გავლენაც მოახდინა კოვიდ 19-მა და მომავლის შესახებ მნიშვნელოვანი გლობალური გაურკვევლობა შექმნა ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში.

უცნაურია, მაგრამ მართალია მსოფლიოში კლება ფიქსირდება არა მხოლოდ საგანმანათლებლო ტურიზმის, არამედ ზოგადად ნებისმიერი ფორმის ტურიზმის მიმართულებით, საქართველოდან გასულ წელთან შედარებით, უფრო მეტი საგანმანათლებლო ტურისტი წავიდა საზღვარგარეთ. რა თქმა უნდა, ამის მიზეზი ჯერ არ არის შესწავლილი, მაგრამ ვფიქრობთ, რომ ბოლო წლების განმავლობაში უცხოეთში სწავლა საქართველოს მოქალაქეებისთვის უფრო ხელმისაწვდომი და პოპულარული გახდა, და სწორედ

ამიტომაც პანდემიამ ვერ შეძლო ქართველი სტუდენტების ნაკადის შეჩერება. ქართველ სტუდენტებს აღმოაჩნდათ მეტი მოტივაცია გამოიყენონ უცხოეთში სწავლის შანსი და ხელიდან არ გაუშვან ეს შესაძლებლობა. ეს არის ის მიზეზები, რის გამოც ვფიქრობთ, რომ სტუდენტების რაოდენობა, რომლებიც პანდემიის პერიოდში წავიდნენ საზღვარგარეთ, 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით კვლავ მეტია.

დასკვნა

ეს ნაშრომი იყო მცდელობა საგანმანათლებლო ტურიზმი და მისი როლი შეესწავლა ტურიზმის ინდუსტრიაში. ნაშრომში წარმოდგენილი იყო სხვადასხვა მოსაზრებები საგანმანათლებლო ტურისტების შესახებ და მოკლე მიმოხილვა მთავრობების, ორგანიზაციების და უნივერსიტეტების როლზე საგანმანათლებლო ტურიზმთან მიმართებაში. სტატიაში აღინიშნა საგანმანათლებლო ტურიზმი როგორ უკავშირდება ტურიზმის სხვა სექტორებს, აგრეთვე, კოვიდ 19-ის გავლენა ტურიზმის ამ სფეროზე მთელ მსოფლიოში და ვითარება საქართველოში. საჭიროა დამატებითი კვლევები საგანმანათლებლო ტურიზმის დღევანდელი გამოწვევების შესახებ უფრო ზუსტი ინფორმაციის მისაღებად. დღესდღეობით საგანმანათლებლო ტურიზმის განხორციელებისას ჩნდება გარკვეული პრობლემები, როგორიცაა: შეზღუდული ფინანსური რესურსები, ტექნოლოგიური მხარდაჭერა და პანდემია. ტურიზმის მარკეტინგის წარმომადგენლებმა მჭიდროდ უნდა ითანამშრომლონ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან ამ ბაზრის სეგმენტის საფუძვლიანი გამოყენების მიზნით. საგანმანათლებლო ტურიზმს აქვს მეტი ღირებულება, როდესაც ტურიზმის სექტორის სხვა სეგმენტებთან არის ჰიბრიდიზებული. საგანმანათლებლო ტურიზმი რჩება ნაკლებ პოპულარულ შესასწავლ სფეროდ, მაგრამ პანდემიის დროს მოგზაურობის ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ ტენდენციად და, ვფიქრობთ, საჭიროა შემდგომი კვლევების ჩატარება ამ მიმართულების პოტენციალის გაზომვისა და განათლების მოტივების შესასწავლად.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. French, C., Craig-Smith, S. and Collier, A. (2000) *Principles of Tourism*. French's Forest. Australia: Pearson Education.
2. Gabriels, W., Benke-Aberg, R., (2020). Student Exchanges in Times of Crisis - *Research report on the impact of COVID-19 on student exchanges in Europe*. Erasmus Student Network AISBL.
3. Gibson, H. (1998) The Educational Tourist. *Journal of Physical Education. Recreation and Dance*, 69, 32–34.
4. Huang, R. (2008). Mapping Educational Tourists: *Experience in the UK: Understanding International Students*. Third World Q. 29. 1003–1020.
5. Pitman, T.; Broomhall, S.; Majocha, E. (2011) Teaching Ethics beyond the Academy: *Educational Tourism, Lifelong Learning and Phronesis*. Stud. Educ. Adults. 43. 4–17.
6. Ritchie, B.W. (2003) *Managing educational tourism*. Clevedon, Bristol: Channel View Publications.
7. UNWTO; Madrid. Spain: 2020. UNWTO World Tourism Barometer. Vol. 18. Issue 2. May. 2020.
8. The National Erasmus+ Office (NEO) Georgia, *Erasmus+ statistics*.
<http://erasmusplus.org.ge/en/services/statistics>, <http://erasmusplus.org.ge/en>, 16/11/2020.

Educational tourism and its challenges during the pandemic

Anna Gvaramadze

Grigol Robakidze University, PhD student
ann.gvaramadze@gmail.com

Abstract. Educational tourism, also known as edu-tourism, is one of the trends that have higher growth in recent years. The aim of the article is to highlight the importance of the educational tourism and the impact of COVID 19 on educational tourists. This is a theoretical research based on the review of appropriate literature, usage of secondary sources, logical construction and the scientific induction. Nowadays, tourists are beginning to give more importance to new ways of knowing different tourist destinations, so the possibilities of learning grow significantly. Educational tourism delineates its boundaries with other types of tourism and education activities. It is one of the famous sub-types of tourism in the world today. Its popularity and necessity in the tourism market increases day by day. To define simply, educational tourism is when the main purpose of the trip is the learning itself. Educational tourism is considered as an essential market segment in the tourism industry and not surprisingly, many countries use it as one of the main earning source. The research revealed that even though definitions of educational tourism and tourists vary, there is still the way to conceptualize the market segment and look at the broad range of activities, such as: school trips, study tours, exchange programs, under and post graduate studies, short courses, language courses and other classic education-related activities. It was also found that despite the pandemic compared to other countries, the number of educational tourists leaving Georgia is higher than in previous years.

Keywords: Educational Tourism, Educational Tourist, Covid 19